

דברי השירה

ויזכר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (וזכירם לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי זינר שליט"א
רב ביהכ"נ 'דברי שירי' ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל d036194741@gmail.com

פרשת תזריע - מצורע [התעוררות על המצב]

חשיבות אמירת סדר הקרבנות

"ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הכהן וטהרה" (ב - ח').
כותב רש"י, לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל הקרבת חטאת קודם לעולה.

מבואר במסכת זבחים (דף פ"ט ע"א) שבכל הקרבנות מקריבים קודם את הקרבן חטאת ואחר כך מקריבים את הקרבן עולה, חוץ מציבור שמביאים קרבנות להתכפר על עבירת עבודה זרה, כפי שכתב רש"י בפרשת שלח (במדבר ט"ו - כ"ד ד"ה לחטת) וז"ל "חסר אלף שאינו כשאר חטאות, שכל חטאות שבתורה הבאות עם עולה החטאת קודמת לעולה, שנאמר ואת השני יעשה עולה, וזו עולה קודמת לחטאת".

שמעתי להסביר שהסיבה שבשאר עבירות מקריבים קרבן חטאת קודם לקרבן עולה היא, מפני שאמרו חז"ל (קידושין דף מ' ע"א) מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, יוצא שהקב"ה לא מעניש על מחשבה רעה, ורק על העבירה עצמה, חוץ מעבודה זרה שמבואר שם שהקב"ה מצרף את המחשבה למעשה, ובגמרא (יומא דף פ"ו ע"ב) מבואר שקרבן חטאת מגיע לכפר על מעשה עבירה וקרבן עולה מגיע לכפר על מחשבה רעה, וא"כ יוצא שבשאר עבירות עיקר העונש הוא על המעשה ולא על המחשבה וגם אין חיוב להביא קרבן לכפר על המחשבה [כי הקב"ה לא מעניש על כך] ובהכרח שהקרבן עולה נחשב לדורון, כמש"כ בגמרא (זבחים דף ז' ע"ב) לכן מקריבים קודם קרבן חטאת שהוא חיוב ואח"כ מקריבים קרבן עולה שהוא דורון. משא"כ בעבודה זרה שהקב"ה מעניש גם על מעשה עבירה וגם על המחשבה, לכן צריך קודם כפרה על המחשבה כי המחשבה מגיעה לפני מעשה העבירה ובעבודה זרה עיקר העבירה נמצא במחשבה, וזה הסיבה שמביאים קרבן עולה קודם, ורק לאחר מכן מביאים את הקרבן חטאת לכפר על המעשה.

והיה קשה לרש"י, מדוע בתורה כאן לגבי יולדת כתוב "אחד לעולה ואחד לחטאת", הרי סדר הקרבתם הוא הפוך?
וע"ז השיב שכתוב בגמ' בזבחים (דף צ' ע"א) "לא הקדימה הכתוב אלא למקראה".

והקשו התוס' (שם ד"ה למקראה הקדימה הכתוב), ותימה מה חידוש הוא זה?

ותירצו, ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אבל להקריב חטאת קודמת.

החשק שלמה (שם) פירש אחרת, כתוב במנחות (דף ק"י ע"א) "אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ויקרא ו' - ח') 'זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם' כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם", והכוונה כאן ברש"י "למקראה", כשצריכים לקרוא את הפרשה [דהיינו שבזמן שאין בית המקדש להקריב את הקרבנות] וקוראים במקום הקרבה אז עולה לפני חטאת, והסיבה היא שקרבן עולה הוא כולו לה' [וכשקוראים פרשת עולה זה כאילו שעשה הכל לה'], משא"כ בקרבן חטאת שהכהנים אוכלים בזמן בית המקדש, וא"כ בזמן שאין בית המקדש קיים לא שייך ע"י קריאת הפרשה לקיים את כל המצוה כי אין תחליף לאכילת הכהנים, והיות שהכהנים לא מקבלים את חלקם, לכן חסר בקריאת פרשת קרבן חטאת, וזה הסיבה שמקדימים קריאת קרבן עולה לקרבן חטאת כי קריאת קרבן עולה יותר מועיל מקרבן חטאת.

וכן מדויק ממה שאנו מתפללים במוספים, שמזכירים קודם קרבנות עולה, ואח"כ לקרבן חטאת. כי התפילות שהם במקום הקרבת הקרבנות דומים לקריאת הפרשה.

ומדוקדק לפי זה גם סדר אמירת הקרבנות שכתב השו"ע (באר"ח סימן א' סעיף ה') בזה הלשון, טוב לומר פ' העקדה ופ' המן ועשרת הדברות ופ' עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם.

וכתב המגן אברהם (שם ס"ק ח' ד"ה עולה), נשאלתי למה כ' הטור והרב"י בש"ע לומר עולה כו' חטאת הלא קי"ל (פ"י זבחים) דחטאת קודם לעולה וכ"כ רש"י פ' תזריע ע"ש ברא"ם.

והשערי תשובה (שם אות י' ד"ה ושלמים) כתב, עבה"ט הביא קושיית המג"א דהא חטאת קודמת לעולה, ובספר דעת קדושים כ' לתרץ דחטאת מלבד הכפרה בדם איכא נמי אכילות בשר שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים ואמרו חז"ל בזמן שבה"מ קיים מזבח מכפר עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו ופרש"י שאוכלים על שלחנו עניים מהוגנים ואין היה"ר שאומר בחטאת עולה רק במקום זריקת הדם אבל לא במקום אכילת בשר ואין היה"ר עולה במקום כל הקרבן של החטאת מה שאין כן היה"ר של העולה שהוא כולה כליל הוא העולה במקום כל הקרבן היה"ר של עולה קודם ע"ש ועיין בשב יעקב סי' ב' מ"ש בזה.

ואפשר להוסיף לבאר עפ"י זה מה שכתוב בגמ' שבת (דף ז"ב ע"ב), פעם אחת קרא ובקש להטות. אמר: כמה גדולים דברי חכמים, שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר! רבי נתן אומר: קרא והטה וכתב על פנקסו: אני ישמעאל בן אלישע קריתי והייתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמנה. ויש לשאול, למה כתב בפנקסו? היה צריך ללמוד פרשת חטאת וזה נחשב כאילו הקריב קרבן חטאת כפי שכתוב בגמ' זבחים?
חטאת זה לא כמו קרבן חטאת היות שיש חלק שראוי לאכילת כהנים, וזה לא שייך לצאת בזה ע"י קריאת פרשת קרבן חטאת. לכן כתב על פנקסו.

יוצא כאן שלש מהלכים עולה לפני את דברי רש"י כאן בפרשה "לא הקדימה הכתוב אלא למקראה", מהלך אחד, לקרא סתם את הפרשה כפשוטו, מהלך שני, שמקדישים את הקרבן עולה לפני קרבן חטאת, ומהלך שלישי שכשאין קרבנות [בזמן שאין בית המקדש קיים] קוראים עולה לפני חטאת, כי ע"י קריאת הקרבנות כאילו הקריבם, וקריאת קרבן עולה יותר מושלם מקריאת קרבן חטאת.

שמירה על פה נקי

"והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא" (י"ג - מ"ה).

כותב רש"י (ד"ה וטמא טמא יקרא), משמיע שהוא טמא ויפרשו ממנו. [דהיינו, שהוא עצמו אומר, "אני טמא! רחקו מעלי!"].

כתוב בגמ' שבת (דף ס"ז ע"א), וטמא טמא יקרא, צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים.

שאל מרן החפץ חיים זצ"ל, הרי כתוב (בראשית כ"א - ז') כשהגר השליכה את ישמעאל "וישמע אלקים את קול הנער", ושאל רש"י שם למה קול הנער ולא קול הגר? ותירץ שכאן שיפה תפילת החולה מתפילת אחרים עליו והיא קודמת להתקבל, והטעם בזה כי החולה עצמו מתפלל יותר מהלב, וא"כ למה מצורע מבקש מאנשים אחרים להתפלל עליו, עדיף שהוא בעצמו יתפלל?!

ותירץ החפץ חיים שהיות שהמצורע דיבר לשון הרע, הפה שלו טמא, ואין לו כבר פה להתפלל. יוצא שבן אדם שמדבר לשון הרע מביא טומאה לפה שלו, ובכך מקלקל את כח התפילה המונח בפיו, לכן המצורע צריך לבקש מאנשים אחרים להתפלל עליו.

כתוב בגמ' (סנהדרין דף כ"ד ע"א) "אמר ריש לקיש פה קדוש יאמר דבר זה?".

שאל מרן ראש הישיבה הגרי"ל שטיינמן זצ"ל, מה הפשט בלשון כאן של 'פה קדוש'?

ותירץ שיכול לקרוא שבן אדם אומר דבר והוא טועה, אבל מי שיש לו 'פה קדוש' אז הקב"ה שומר את הפה שלו, יש לו שמירה מיוחדת לא לבוא לידי טעות בדברי תורה, ולכן ריש לקיש אמר על רבי מאיר (שאמר המימרא) "הוא שיש לו פה קדוש איך הוא אמר דבר טעות? הרי יש לו שמירה?".

וראים מכאן את המעלה שיש בשמירת הפה!

נודה מאד לכל מי שיכול לסייע בכיסוי הוצאות ההדפסה, להבצחת לע"ו וכו' א"ב, בא לפנות למייל d036194741@gmail.com

פעם אחת משהו נסע עם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל וביקש ממנו ברכה על אשה חולה, הגרי"ש היה בדרך ואמר "עוד מעט אפגוש את החתן שלי [מרן שר התורה] הגרי"ח קניבסקי שליט"א ואבקש ממנו להתפלל", אחד מהאנשים שהיו שם שאל את הגרי"ש "הרי הרב גם אדם גדול ומה כוחו של הגרי"ח יותר?" ענה לו הגרי"ש "שהגרי"ח מלבד גדלותו בתורה, יש לו כח מיוחד בברכותיו, שהכלל הוא מי ששומר את הפה שלו, אז ה' גם שומר את הפה שלו, שכל מה שאומר יתקיים".

בפרשיות אלו שמדברים על צרעת ורואים שאפשר להינצל מזה ע"י שמירת הפה עלינו ללמוד ולשמור על הפה וכך כל מי שישמור את פיו תפילותיו יתקבלו.

חומר דיבור לשון הרע

מבואר בספרים שכל המצוות של המדבר לשון הרע עוברים למדובר והמדבר מקבל כל העבירות של המדובר. שאל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, למה שהמדובר ימחול למדבר, הרי הוא רק הרויח ואם ימחול לו אז המצוות של המדבר יחזרו והוא יקבל את העבירות שלו בחזרה?

ותירץ שכנראה לגבי עבירות רק מהמצוה הזאת למחול למדבר כדי שהוא לא יקבל עונש זה שווה יותר מכל העבירות שהוא עשה. כעין זה כתוב בגמ' ראש השנה (דף י"ז ע"א) כל המעביר על מידותיו מעבירין על כל פשעיו. יוצא לפי זה שאם הוא מוחל הקב"ה מעביר ומוחל לו את כל פשעיו. ולגבי המצוות של המדבר שחוזרות למדבר ענה מרן ראש הישיבה שמסתבר "ממון של הקדש כפול היה" כמו שמבואר בבכורות (דף ה' ע"א) לכן לא חסר למדבר ומה שכבר קיבל נשאר אצלו.

כתב הן איש חי (בקונטרס שני אליהו) שכשהוא מוחל לשני זה כהשבת אבידה כי הוא מחזיר לשני את המצוות שלו ומסתבר שמי שמחזיר אבידה קטנה לחבירו אז השכר הוא קטן ומי שמחזיר אבידה גדולה אז השכר הוא בהתאם, לכן כשהוא מוחל לשני ומחזיר לו המצוות ששוות הרבה, נמצא שיש לו על זה שכר הרבה לכן הוא לא מפסיד כי הוא מקבל שכר על זה.

מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל פעם התקשה ושאל אם יש יהודי בן תשעים שמדבר לשון הרע, האם עכשיו יפסיד את כל שכר המצוות שקיבל במשך כל התשעים שנה? ותירץ שיכול להיות שזה רק בבעלי לשון הרע אז הקב"ה מעביר את הזכויות שלו, אבל מי שתמיד נזהר ופעם אחת נכשל יכול להיות שלא יפסידו הכל.

פעם סיפרו למרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שישנם אנשים המדברים עליו לגנאי. הגיב מיד מרן ראש הישיבה "אני רק מרוויח מזה! כי לוקחים ממני את כל העבירות" וחייך.

פעם אחרת מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל התבטא ואמר "אני מפחד להיכנס לגיהנום, מה יהיה עם הגיהנום?!" ובכה. אמרו למרן ראש הישיבה "היות שדברו על ראש הישיבה כל כך הרבה לשון הרע, על ידי זה הורידו מראש הישיבה את העבירות, יוצא שאין לראש הישיבה עבירות בכלל". צחק ראש הישיבה ואמר "זהו ניחום של הבל" ולא רצה לקבל את טענותיו.

ובהזדמנות אחרת אמר מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שהוא מוחל על כל אלו שדברו נגדו אבל לא רוצה לקבל את העבירות בחזרה. עלינו ללמוד מכל זה לשמור על הפה, וה' יעזור שהתפילות יתקבלו ואת שוועתנו ישמע ויושיענו.

יכירו וידעו כל יושבי תבל

אנו נמצאים כעת בימים קשים, ואפשר להגדיר שכביכול הקב"ה הניח שלט בחוץ שכתוב עליו "העולם סגור בגלל שיפוצים". הכל סגור בעולם! כל האנשים בכל מקום בעולם נמצאים בבתים. הקב"ה מצפה כעת ל"יכירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברך, תשבוע כל לשון". כעת כולם מרימים ידיים, הרופאים הכי גדולים רואים שיש רק הקב"ה שמנהל את הכל, כי הכל ממנו יתברך. זה כעת הזמן לחשוב ולעשות חשבון נפש.

יהודי אחד הגיע לרבו ואמר לו שהוא מבולבל, עד עכשיו היה מסודר, היה הולך לעבוד והיה מקבל משכורת קבוע, וכעת הוא נמצא ללא הכנסות, אין לו תוכניות, הוא לא יודע אם כן ללכת לעבוד או לא. רבו אמר לו "עד עכשיו חיית בטעות, עכשיו אתה חי כמו שצריך, עכשיו עליך להפנים שהכל מלמעלה, עכשיו עליך לדעת שתעשה רק מה שהקב"ה מבקש מאתנו לעשות".

כתוב בביאור הלכה (סימן א' סעיף א' ד"ה שיהא הוא מעורר השחר), נכון מאד ליזהר לומר קודם כל ג' תפלות הודאת היה"ר המבואר בירושלמי פ' תפלת השחר דהיינו בשחרית מודה אני לפניך ד' אר"א שהוצאתני מאפלה לאורה. ובמנחה מודה אני וכו' שכשם שזיכיתני לראות כשהחמה במזרח כך זכיתני לראותה במערב. בערבית יה"ר כו' כשם שהייתי באפילה והוצאתני לאורה כן תוציאני מאפילה לאורה.

עד עכשיו לא כולם הבינו את כוונת מרן החפץ חיים זצ"ל בשורות אלו, וכעת הרבה מרגישים את זה בפועל, חיים את זה, עלינו להודות לה' על כל רגע ורגע, ועלינו להרגיש שהכל מגיע מהקב"ה.

מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א סיפר שפעם היה שריפה בראדין וספרו לחפץ חיים שנסרף הרבה בתים בראדין. אמר החפץ חיים שצריכים להודות על מה שלא נשרף.

מצד אחד יש להרבה אנשים צער מכל המצב הזה, וכל אחד משתתף בצער של השני, אבל עם זה על כולנו להודות כל יום לה' על כל נשימה ונשימה ולהסתכל על כל המעלות והחסדים שיש גם במצב הזה ולהתפעל איך הקב"ה מנהיג את העולם.

לאחרונה היה יהודי באמריקה בן שמונים ושלוש שקיבל את המחלה והכניסו אותו לבית חולים, ולא רצו לטפל בו כראוי עקב גילו. היהודי חזר לביתו וביקש מרופא פרטי שיביא כל מה שנדרש כדי שיחיה. לאחר כמה שבועות חזר להיות בריא. הרופא ביקש מהיהודי עשר אלף דולר עבור הטיפולים. היהודי התחיל לבכות ואמר "עשר אלף דולר... וחזר על זה כמה פעמים. אמר הרופא "אתה בוכה?? עשיתי לך הנחה!". אמר היהודי "לא על העשר אלף דולר אני בוכה, אתה נתת לי כמה שבועות הנשמה וכעת אתה לוקח ממני עשר אלף דולר, הקב"ה נתן לי נשימה לשמונים ושלוש שנים, כמה אני חייב לו?? על זה צריך להודות, ועל זה אני בוכה".

שמעתי מרבי ישראל מאיר שושן שליט"א א שפעם היה ילד בחיידר שהפריע והמלמד שלח אותו הביתה. לאחר קצת זמן המלמד הלך מחוץ לכיתה כדי לשתות קפה וראה את הילד שישב בחצר עם גמרא ושמע את השיעור ממקומו. שאל אותו המלמד "למה אתה לא הולך הביתה?". ענה הילד "ראיתי שהמלמד מלמד קטע חדש בגמרא, חבל לי להפסיד, לכן אני מקשיב מפה". הלב של המלמד נשבר והכניס את הילד לכיתה.

הקב"ה רואה שהגם שאנחנו 'זרוקים', ושנאנחנו מוכרחים לצאת מבית המדרש ומבית הכנסת, מהישיבות ומהכוללים, ובכל אופן לא מותרים ומתאמצים להרגן תפילות בציבור ככל האפשר.

כתוב בפרשת מצורע (ג' - מ"ו) "בדד ישב". בית ישראל [האדמו"ר מגור] רבי ישראל אלתר זצוק"ל הסביר, בדד ראשי תיבות בכל דרכיך דעהו (משלי ג' - ו'), דהיינו שבכל מצב בו האדם נמצא עליו לחשוב על ריבונו של עולם, דהיינו שבכל מצב עלינו לא להסיח דעת מהקב"ה.

נגיף ראשי תיבות נס גדול יהיה פה.

ה' יעזור שבקרוב ממש נזכה כולנו ביחד, מכל ארצות תבל, לחזור לארצנו בבריאות ובשמחה ויתקיים בנו התפילה והביאנו לציון עירך ברינה ושם נעלה לפניך, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, אמן.

לעילוי נשמות

בעל החוט שני מרן הגאון רבי שמריהו יוסף נסים בן רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל נלב"ע כ"ג תשרי תש"פ נשמה טהורה הנערה רחל ע"ה בת יבדלחט"א הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א נלב"פ כ"ה מרחשון תש"פ מרת אלישבע כהנמן ע"ה בת הגאון רבי מרדכי שלמה ברמן זצ"ל נלב"פ ו' אייר תשע"ה ת.נ.צ.ב.ה.